

MAKALE HAKKINDA

Geliş : Ocak 2014

Kabul: Mart 2014

MESLEK LİSELERİNİ TERCİH ETMEDE ETKİLİ OLDUĞU DÜŞÜNÜLEN FAKTÖRLERİN İKİLİ KARŞILAŞTIRMALAR YÖNTEMİYLE ÖLÇEKLENMESİ

SCALING OF THE FACTORS THAT ARE THOUGHT TO BE IMPACT ON CHOOSING VOCATIONAL HIGH SCHOOLS BY MAKING PAIRWISE COMPARISON METHOD

Ömür Kaya KALKAN^a

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, öğrencilerin meslek liselerini tercih etmelerinde etkili olduğu düşünülen faktörleri ikili karşılaştırmalar yöntemiyle ölçekleyerek belirlemek ve bu önceliklerin okul-program türü, sınıf, cinsiyet, gelir düzeyi, anne-baba birlikteliği ve eğitim durumlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymaktır. Araştırma 2012-2013 eğitim-öğretim yılında, Ankara ili Dikmen Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Sincan Ahmet Andıçen Ticaret Meslek Lisesi, Aliye Yahşi Kız Meslek Lisesi, Gölbaşı Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde eğitim-öğretim gören 522'si erkek, 457'si kız olmak üzere toplam 979 öğrenci ile yürütülmüştür. Elde edilen bulgulara göre, meslek sahibi olmak ve kısa sürede iş bulmak meslek liselerini tercihte etkili olan faktörlerin başında gelmektedir. Bunları sırasıyla, meslek yüksekokullarına sınavsız geçebilmek, akademik başarısızlık ve kültür derslerinin az olması izlemiştir. Okulun eve yakın olması ise meslek liselerini tercihte son sırada yer almıştır.

Anahtar sözcükler: Ölçekleme, ikili karşılaştırmalar, meslek lisesi tercihi

ABSTRACT

The aim of this study is to define the factors that are thought to have an impact on students in choice of their profession by scaling these factors with pairwise comparison method and to find out whether these priorities were changed by school-program type, grade, gender, level of income, parents' marriage, and educational background. This research were conducted in 2012-2013 academic year with 979 students of 522 males and 457 females who are studying at Dikmen Technical and Industrial Vocational High School, Sincan Ahmet Andıçen Vocational High School, Aliye Yahşi Girls' Vocational School, Gölbaşı Hotel Management and Tourism Vocational High Schools in Ankara. According to the findings, the main factors that are effective in choosing vocational high schools were to have a profession and to find a job in a short time. This was followed, respectively, pass without examination to vocational schools of higher education, academic failure, lack of compulsory courses while reasons of choosing vocational schools. The distance between home and school was the last factor of choosing of vocational high school.

Keywords: Scaling, pairwise comparisons, choice of vocational schools

^a Öğr.Gör. Hacettepe Üniversitesi, Hacettepe ASO 1. OSB Meslek Yüksekokulu, kayakalkan@hacettepe.edu.tr

GİRİŞ

Ölçeklemenin amacı, gözlemci yargılarından veya denek tepkilerinden elde edilen verilere bir dizi istatistiksel işlemler uygulayarak, daha iyi niteliklere sahip ve daha objektif bir ölçek elde etmektir. Fiziksel büyüklüklerin insan duyularınca nasıl algılandığını ve uyarıcıların ölçülen büyüklükleri ile algılanan büyüklükleri arasındaki bağıntıyı ortaya çıkarmayı amaçlayan psikofizik alanının çalışmaları ölçekleme tekniklerinin geliştirilmesine önemli katkılar sağlamıştır (Baykul ve Yaşar, 1992). Avrupa ve Amerika'da ilk psikolojik laboratuvar deneylerinde deneklerden, birbirine çok yakın ağırlık, ses şiddeti ve renk gibi özellikleri olan fiziksel uyarıları karşılaştırılıp ayırt etmeleri istenmiştir. Böylece bir süreklilik üzerinde birbirini izleyen uyarılar arasındaki farkların tam olarak algılandığı noktalar, eşit büyüklükteki birimler belirlenmiştir (Andrich, 1988; Akt:Tavşancıl, 2010). Thurstone (1959) fiziki uyarılar yerine tutum ifadeleri konulduğunda da aynı sonuçların elde edilmesinin mümkün olduğunu belirtmiştir (Akt:Tavşancıl, 2010). Psikolojide kullanılan ölçekleme tekniklerinden biride denek tepkilerine dayanan ve Thurstone tarafından bulunan ikili karşılaştırmalar yöntemidir. Thurstone'un çalışmalarının çoğu 5 özel duruma dayanır ve ikili karşılaştırmalar yönteminde gözlemcilerden, verilen iki uyarıcıdan bir tanesini diğerine tercih etmeleri istenir, eşitlik ve ayırt edememe yargılarına ise müsaade edilmez (Lawless, 2013, Thurstone,

1994; Andrich, 1978). N adet gözlemciye K adet uyarıcı ikişerli şekilde verilir. Uyarıcılar fiziksel boyutta fiziksel büyüklüklerine göre, psikolojik boyutta ise algılanan büyüklüklerine göre sıralanmaktadır. Cevaplayıcılar uyarıcıları algılar, tanır, ayırt eder ve bu sürecin sonucunda ölçekleme boyutunda bir nokta ile eşleştirir. Bu nokta cevaplayıcının ayırt etme yargısını temsil eder. Elde edilen sonuçlarda her bir uyarıcının gözlemci tarafından tercih edilme sayısı belirlenerek frekans matrisi oluşturulur. Bu matrisin her bir hücresindeki değer toplam kişi sayısına bölünerek oranlar matrisi elde edilir. Oranlar matrisindeki hücre değerlerine karşılık gelen standart değerleri belirlenerek birim normal sapmalar matrisi elde edilir. Ardından uygun bir hal denklemi ile ölçek değerleri hesaplanır (Turgut ve Baykul, 1992). İkili karşılaştırmalarla ölçekleme yöntemi başlangıçta tutum cümlelerinin ölçeklenmesinde kullanılmıştır. Bu yöntem uyarıcıların cevaplayıcılara ikişerli olarak verilebileceği savaş, din, bazı eşya, yiyecek, içecek vb. konulardaki görüş ve tutumların ölçeklenmesi ile bazı kişilik özelliklerinin değerlendirilmesi amacıyla çok geniş bir alanda kullanılabilmektedir (Baykul ve Yaşar, 1992).

Bu araştırmada öğrencilerin meslek liselerini tercih etmelerinde etkili olduğu düşünülen faktörlerin ikili karşılaştırmalarla ölçeklenmesi amaçlanmıştır. Alkan, Doğan ve Sezgin'e (1991) göre: "*Mesleki ve teknik eğitim bireysel ve toplumsal yaşam için zorunlu olan belirli bir*

mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve pratik uygulama yeteneklerini kazandırarak bireyi zihinsel, duygusal, sosyal, ekonomik ve kişisel yönleriyle dengeli biçimde geliştirme sürecidir.". Mesleki ve teknik eğitim gelişmiş batılı ülkelerde ise pratik aktiviteler veya el becerileri yoluyla kariyer kazandırmayı amaç edinen bir meslek dalı olarak tanımlanmaktadır (Öçal, 2008). Mesleki eğitim kavramı ile teknik eğitim kavramı çoğu zaman birlikte veya eşanlamda kullanılan kavramlardır. Ancak "teknik eğitim" kavramı, mesleki eğitime göre daha sınırlıdır. Bu anlamda "mesleki eğitim" kavramı teknik eğitimi de içermektedir (Doğan, 1975). Mesleki ve Teknik Eğitimin genel amacı, bireyleri sanayi, ticaret ve hizmet sektörlerinde istihdam edilmek üzere nitelikli olarak eğitmek ve yetiştirmek, mesleklerinin devamı olan yükseköğretim kurumlarına gidebilmeleri için gerekli temel eğitimi vermektir (Eşme, 2007). Türkiye'de mesleki eğitim Milli Eğitim Bakanlığı sorumluluğunda örgün ve yaygın eğitim kurumlarında yürütülmektedir. Erkek Teknik, Kız Teknik ve Ticaret Turizm Öğretimi Genel Müdürlükleri, Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı, Çıraklık, Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Dairesi Başkanlığı 652 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile 2011 yılında Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü adı altında toplanmıştır (MTEGM, 2013). Mesleki ve Teknik Ortaöğretim kurumlarının sayısı 2011/2012 eğitim öğretim

yılı verileriyle toplam 5501'dir. Bu okullar, Ticaret Meslek Liseleri, Teknik Liseler, Endüstri Meslek Liseleri, Kız Meslek Liseleri, Sağlık Meslek Liseleri, Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri gibi okul türlerinden oluşmaktadır. Bu okullarda 113.098 öğretmen görev yapmakta ve 2.090.220 öğrencimiz öğrenim görmektedir. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim'de Türkiye geneli okullaşma toplam %38,95'tir (Milli Eğitim İstatistikleri, 2012).

Alanyazında İkili Karşılaştırmalar Yöntemi kullanılarak yapılan çeşitli ölçekleme çalışmaları bulunmaktadır. Kara ve Gelbal (2013) ilköğretim öğrencilerinin akademik başarılarını etkilediği düşünülen bazı özelliklerin önem düzeylerinin öğretmen adaylarının görüşleri doğrultusunda tam sıralama halinde ikili karşılaştırmalar yöntemiyle ölçeklemiş ve elde edilen ölçek değerlerini öğretmen adaylarının bölümlerine ve sınıf düzeylerine göre karşılaştırmışlardır. Ölçekleme işlemi sonucunda, başarıyı etkilemede en önemli olduğu düşünülen özelliğin düzenli çalışma; en az önemli olduğu düşünülen özelliğin ise okulun fiziksel olanakları olduğu görülmüştür. Bölümlere göre yapılan ölçekleme işlemi sonucunda Matematik ve Fen Bilgisi Eğitimi bölümlerinin sıralamalarının aynı olduğu, Sosyal Bilgiler ve Türkçe Eğitimi bölümlerinin sıralamalarının aynı olmamakla beraber bazı basamaklarda benzerlik gösterdiği görülmüştür.

Bal (2011), çalışmasında ortaöğretim öğrencilerinin Seviye Belirleme Sınavı (SBS) başarılarında etkili olduğu düşünülen faktörleri, sıralama yargıları kanunuyla ölçekleyerek belirlemiştir. Ortaöğretim öğrencilerinin görüşlerine göre, kendine güven, başarıma isteği, dikkat ve güdü gibi bireysel özellikler SBS başarılarını etkileyen faktörlerin başında gelmektedir. Dershaneye gitme, özel ders alma, soru çözme ve öğretmen desteği ise SBS başarısında etkili olduğu düşünülen faktörler olarak alt sıralarda yer alırken, kitap okuma ve kendine zaman ayırma gibi sosyal etkinlikler ise son sıralarda yer almıştır.

Özer ve Acar (2011), öğretmen adaylarına uyguladıkları ölçekte bir öğretilerde bulunması gereken öğretilerlik mesleği genel yeterliklerini ikili karşılaştırmalar yöntemi ile belirlemiştir. Araştırma sonucunda öğretmen adayları açısından bir öğretilerde bulunması gereken en önemli özellikler sırası ile yeterlik alanı ve öğrenciyi tanıma olarak belirlenmiştir.

Güler ve Anıl (2009) ikili karşılaştırmalar yöntemi kullanarak öğretiler elemanlarına uyguladıkları ölçekte lisansüstü eğitime başvuran öğrencilerde bulunmasını istedikleri özelliklerin neler olması gerektiğini belirlemiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerde bulunması gereken en öncelikli özellikler sırası ile akademik başarı puanı, mülakat puanı, programa girme amacı,

İngilizce yeterlik puanı, ALES (Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı) puanı, bölüm öğrencisi olup olmaması ve referansı olup olmamasıdır.

Öğretiler (2008), öğretiler adaylarının öğretilmeyi en çok tercih ettikleri konu alanlarını Thurstone'nun karşılaştırmalı yargılar metodunu kullanarak belirlemiştir. V. Hal denklemi kullanılarak elde edilen ölçekleme sonuçlarına göre öğretiler adaylarının matematik öğretilmeyi birinci sırada, müzik öğretilimini ise en son sırada tercih ettikleri ifade edilmiştir.

Anıl ve Güler (2006) nitelikli bir öğretilerde bulunması istenilen özelliklerin neler olması gerektiğini ikili karşılaştırma yöntemiyle ölçekleyerek belirlemiştir. Araştırma sonucunda üniversite öğrencileri tarafından nitelikli bir öğretilerde bulunması istenilen en önemli özelliğın meslek sevgisi olduğu belirlenmiştir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Günümüzde gelişmiş ülkeler düzeyine ulaşabilmek, ileri teknoloji geliştirebilmek, üretebilmek ve ileri teknoloji ürünlerini kullanabilmek amacıyla gereksinim duyulan nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi büyük önem arz etmektedir. Bu amaçla Mesleki ve Teknik Ortaöğretim aşamasında en az dört yıllık eğitimle gençlerimize genel kültür kazandırmanın yanı sıra, ilgi, istek ve

yetenekleri doğrultusunda gençlerimizin bir mesleğe, iş alanlarına veya yükseköğretime hazırlanmaları hedeflenmektedir.

Bu hedeflere ulaşabilmek amacıyla hizmet veren Mesleki ve Teknik Ortaöğretim kurumlarının sayısı 2011/2012 eğitim öğretim yılı verileriyle toplam 5501'dir. Bu okullarda 113.098 öğretmen görev yapmakta ve 2.090.220 gencimiz öğrenim görmektedir. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim'de Türkiye geneli okullaşma toplam %38,95'tir (Milli Eğitim İstatistikleri, 2012).

1939'dan günümüze kadar düzenli olarak gerçekleştirilen Milli Eğitim Şuraları'nda mesleki eğitime verilen önemin artırılması ifade edilmiş özellikle 1999 yılında toplanan XVI. Milli Eğitim Şurası mesleki ve teknik eğitimi gündem başlığı yapmıştır. Yükseköğretim Kurumu (YÖK), Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Koordinasyon Kurulu (YOİKK), Teknik Eğitim Vakfı (TEKEV), Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği (TÜSİAD) gibi kamu kurum ve sivil toplum örgütleri de yaptıkları araştırmalar ve hazırladıkları raporlarla mesleki ve teknik eğitime destek vermektedir (Kalkan, 2014)

Türkiye'de bu kadar önem arz eden ve atıf alan bir konuda benzer çalışmaların sınırlı olması, meslek liselerini tercihte öne çıkan faktörlerin alternatif bir yöntem (ikili karşılaştırmalar) ile belirlenmesi ve çeşitli

değişkenler açısından incelenmesi araştırmanın önemini oluşturmaktadır.

Bu araştırmada, öğrencilerin meslek liselerini tercih etmelerinde etkili olduğu düşünülen faktörlerin ikili karşılaştırmalar yöntemiyle ölçeklenmesi amaçlanmaktadır. Bu araştırma kapsamında yanıt aranan sorular aşağıda verilmiştir.

İkili karşılaştırmalara dayalı ölçekleme yöntemi ile;

1. tüm gruplar için elde edilen ölçek değerleri nasıldır?
2. meslek lisesi türlerine göre elde edilen ölçek değerleri nasıldır?
3. öğrencilerin öğrenim gördükleri program türlerine göre elde edilen ölçek değerleri nasıldır?
4. öğrencilerin cinsiyetlerine göre elde edilen ölçek değerleri nasıldır?
5. öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflara göre elde edilen ölçek değerleri nasıldır?
6. ailelerin gelir düzeylerine göre elde edilen ölçek değerleri nasıldır?
7. anne-babanın birlikteliğine göre elde edilen ölçek değerleri nasıldır?
8. anne-babanın eğitim düzeyine göre elde edilen ölçek değerleri nasıldır?

YÖNTEM

Katılımcılar

Araştırma 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Ankara ili, Çankaya, Sincan, Gölbaşı, Yenimahalle ilçelerinde bulunan Endüstri Meslek, Ticaret Meslek, Otelcilik-Turizm Meslek ve Kız Meslek Liselerinde öğrenim gören 522'si (% 53,32) erkek, 457'si (%46,68) kız olmak üzere toplam 979 öğrenci ile yürütülmüştür.

Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada, öğrencilerin meslek liselerini tercih etmelerinde etkili olduğu düşünülen faktörlerin ikili karşılaştırmalar yöntemiyle ölçeklenmesi amacıyla araştırmacı tarafından bir veri toplama aracı geliştirilmiştir. Aracın geliştirilmesi sürecinde literatür taramasıyla elde edilen tercih nedenleri bir araya getirilerek üç alan uzmanına sunulmuştur. Uzman görüşleri ile belirlenen altı faktör araştırma kapsamına dahil edilmiştir. Bu faktörler şunlardır:

1. Meslek sahibi olabilmek,
2. Kısa sürede iş bulmak,
3. Meslek yüksekokullarına sınavsız geçebilmek,
4. Akademik başarısızlık,
5. Kültür derslerinin az olması,
6. Okulun eve yakın olması.

Bu altı faktörün yanında öğrenci özelliklerini belirlemek amacıyla "tercih ettikleri okul türü, cinsiyet, program türü, sınıf, ailenin gelir

durumu, anne babanın birlikte yaşayıp yaşamadığı, anne ve babanın eğitim durumları" sorulmuş ve bu faktörler analiz süreçlerinde bağımsız değişkenler olarak kullanılmıştır. Hazırlanan veri toplama aracı için uzman görüşüne başvurulmuş, biçimsel önerilerle ilgili düzeltmeler yapılarak araca son hali verilmiştir.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada öğrencilere meslek liseleri tercihlerinde etkili olan 6 faktöre ilişkin toplam 15 adet ikili karşılaştırma maddesi sunulmuş ve bu ikili maddelerden birini diğerine tercih etmeleri istenmiştir. Anket sonuçlarından 21 tanesinde eksiklikler bulunması nedeniyle bu veriler analize dahil edilmemiştir. Anket sonuçları Microsoft Excel programına girilmiştir. Her bir uyarıcıyı tercih edenlerin sayısı hesaplanarak ham puanlar/frekans matrisi (F) oluşturulmuştur. Bu matrisin her bir elemanı toplam gözlemci sayısına (979) bölünerek oranlar matrisi (P) elde edilmiştir. Bu matrisin her bir elemanı kontrol edilerek 0,98'den büyük ve 0,02'den düşük değerler olmadığı tespit edilmiştir. V.hal eşitliği kullanılarak tam veri matrisinden ölçekleme yoluna gidilmiştir. Excel'de bulunan hazır fonksiyonlardan Normsters(P) fonksiyonu kullanılarak P matrisinin elemanlarına karşılık gelen Z değerleri bulunmuş ve birim normal sapmalar matrisi oluşturulmuştur. Bu matrisin her bir sütununa ait toplamlar ve ortalamalar hesaplanmıştır. Hesaplamalar sonucunda ölçek değerlerinin kolaylıkla yorumlanabilmesi

için negatif çıkan ölçek değerleri sıfıra ötelenmiştir. Öteleme işlemi en küçük ölçek değerine ait mutlak değer, tüm ölçek değerlerine eklenmesi ile yapılmıştır.

BULGULAR

1. İkili karşılaştırmalara dayalı ölçekleme yöntemi ile tüm gençler için elde edilen ölçek değerleri

Araştırma kapsamında yer alan 979 öğrencinin, meslek liselerini tercih etmelerinde etkili olan faktörlere ilişkin ölçek değerleri Çizelge 1’de verilmiştir.

Çizelge 1. Öğrencilerin, meslek liselerini tercih etmelerinde etkili olan faktörlere ilişkin ölçek değerleri

Faktörler	Sıra Numarası	Ölçek Değerleri
Meslek sahibi olabilmek	1	0
Kısa sürede iş bulmak	2	0,13
Meslek yüksekokullarına (MYO) sınavsız geçebilmek	3	0,447
Akademik başarısızlık	4	0,74
Kültür derslerinin az olması	5	0,98
Okulun eve yakın olması	6	1,0836

Çizelge 1’e göre öğrencilerin meslek liselerini tercih etmelerinde etkili olan faktörlerin başında meslek sahibi olabilmek, kısa sürede iş bulmak ve meslek yüksekokullarına sınavsız geçebilmek gelmektedir. Bunları sırasıyla, akademik başarısızlık ve kültür derslerinin az olması izlemektedir. Okulun eve yakın olması ise tercihler arasında son sırada yer almaktadır. Faktörlerin ölçek değerlerine bakıldığında, tüm ölçek değerlerinin birbirine çok yakın olmadığı görülmektedir.

2. İkili karşılaştırmalara dayalı ölçekleme yöntemi ile meslek lisesi türlerine göre elde edilen ölçek değerleri

Araştırma kapsamında yer alan öğrencilerin öğrenim gördükleri meslek lisesi türlerine göre sayıları Ticaret Meslek Lisesinden (TML) 241, Endüstri Meslek Lisesinden (EML) 245, Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesinden (OTML) 244 ve Kız Meslek Lisesinden ise 249’dur. Öğrencileri bu okul türlerini tercih etmelerinde etkili olan faktörlere ilişkin ölçek değerleri ve öncelik sıralamaları Çizelge 2.’de verilmiştir.

Çizelge 2. Öğrencilerin, meslek lisesi türlerine göre meslek liselerini tercih etmelerinde etkili olan faktörlere ilişkin ölçek değerleri

Faktörler	TML		EML		OTML		KML	
	Sıra No	Ölçek Değeri	Sıra No	Ölçek Değeri	Sıra No	Ölçek Değeri	Sıra No	Ölçek Değeri
Meslek sahibi olabilmek	2	0,036	1	0	1	0	1	0
Kısa sürede iş bulmak	1	0	2	0,01	2	0,28	2	0,3
MYO'ya sınavsız geçebilmek	3	0,315	3	0,421	3	0,579	3	0,546
Akademik başarısızlık	4	0,45	4	0,5	5	1,17	4	0,95
Kültür derslerinin az olması	5	0,869	6	0,9078	4	0,989	5	1,076
Okulun eve yakın olması	6	0,8714	5	1,067	6	1,1823	6	1,4662

Çizelge 2'ye göre meslek sahibi olabilmek EML, OTML ve KML'de birinci tercih sebebi iken TML'de ise ikinci tercih nedeni olmuştur. Kısa sürede iş bulmak EML, OTML ve KML'de ikinci tercih nedeni iken TML'de ise birinci tercih nedenidir. Meslek yüksekokullarına sınavsız geçiş tüm okul türlerinde 3.tercih nedeni olarak yer almıştır. Akademik başarısızlık diğer bir ifade ile orta öğretim seviye belirleme sınavından düşük puan alınması TML, EML ve KML'de dördüncü tercih nedeni olurken OTML'de beşinci sırada yer almaktadır. Kültür derslerinin meslek derslerine göre daha az olması OTML'de dördüncü sırada, TML ve KML'de beşinci sırada, EML'de ise altıncı sırada yer almaktadır. Okulun eve yakın olması EML'de beşinci tercih sırasında yer alırken, TML, OTML ve KML'de öğrenim gören öğrenciler tarafından son sırada yer almaktadır.

3. İkili karşılaştırmalara dayalı ölçekleme yöntemi ile öğrencilerin öğrenim gördükleri program türlerine göre elde edilen ölçek değerleri

Araştırma kapsamında öğrencilerin öğrenim gördükleri program türleri Meslek, Anadolu Meslek, Teknik ve Anadolu Teknik olmak üzere dört başlık altında toplanmıştır. Araştırma kapsamına Anadolu Meslek Lisesi (AML) programından 734 öğrenci, Anadolu Teknik Lisesi (ATL) programından 211 öğrenci katılmıştır. Diğer iki program türünden toplam 34 öğrenci bulunduğundan bu öğrenciler analize dahil edilmemiştir. AML ve ATL program türlerine ilişkin ölçek değerleri ve öncelik sıralamaları Çizelge 3'te verilmiştir.

Çizelge 3. Öğrencilerin, öğrenim gördükleri program türüne göre meslek liselerini tercih etmelerinde etkili olan faktörlere ilişkin ölçek değerleri

Faktörler	AML		ATL	
	Sıra	Ölçek	Sıra	Ölçek
	No	Değeri	No	Değeri
Meslek sahibi olabilmek	1	0	2	0,008
Kısa sürede iş bulmak	2	0,17	1	0
MYO'ya sınavsız geçebilmek	3	0,458	3	0,471
Akademik başarısızlık	4	0,82	4	0,51
Kültür derslerinin az olması	5	0,957	6	1,102
Okulun eve yakın olması	6	1,1397	5	0,9528

Çizelge 3'e göre meslek sahibi olabilmek AML öğrencileri için birinci öncelik sırasında görülürken ATL öğrencileri için ise ikinci sıradadır. MYO'ya sınavsız geçiş ve akademik başarısızlık her iki program türü için sırasıyla üçüncü ve dördüncü sırada yer almaktadır. Kültür derslerinin az olması AML öğrencileri için öncelikli görülürken, ATL öğrencileri için ise okulun eve yakın olması daha öncelikli görülmektedir.

4. İkili karşılaştırmalara dayalı ölçekleme yöntemi ile öğrencilerin cinsiyetlerine göre elde edilen ölçek değerleri

Araştırmaya katılan öğrencilerin 522'sini erkek, 457'sini ise kız öğrenciler oluşturmaktadır. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre meslek liselerini tercih etmelerinde etkili olan faktörlere ilişkin ölçek değerleri ve sıra numaraları Çizelge 4'te görülmektedir.

Çizelge 4. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre meslek liselerini tercih etmelerinde etkili olan faktörlere ilişkin ölçek değerleri

Faktörler	KIZ		ERKEK	
	Sıra No	Ölçek Değeri	Sıra No	Ölçek Değeri
Meslek sahibi olabilmek	1	0	1	0
Kısa sürede iş bulmak	2	0,06	2	0,23
MYO'ya sınavsız geçebilmek	3	0,417	3	0,482
Akademik başarısızlık	4	0,65	4	0,85
Kültür derslerinin az olması	5	0,934	5	1,039
Okulun eve yakın olması	6	0,9631	6	1,2308

Çizelge 4'e göre hem kız hem de erkek öğrencilerin meslek liselerini tercih etmelerinde etkili olan faktörlerin başında meslek sahibi olabilmek, kısa sürede iş bulmak ve meslek yüksekokullarına sınavsız geçebilmek gelmektedir. Bu faktörleri sırasıyla, akademik başarısızlık ve kültür derslerinin az olması izlemektedir. Okulun eve yakın olması ise tercihler arasında son sırada yer almaktadır.

5. İkili karşılaştırmalara dayalı ölçekleme yöntemi ile öğrencilerin sınıflarına göre elde edilen ölçek değerleri

Araştırmaya katılan öğrencilerden 308'i meslek lisesi 9.sınıfta, 275'i 10.sınıfta, 303'ü 11.sınıfta, 93'ü ise 12.sınıfta öğrenim görmektedir. Öğrencilerin sınıflarına göre elde edilen ölçek değerleri ve öncelik sıralamaları Çizelge 5'te görülmektedir.

Çizelge 5. Öğrencilerin, öğrenim gördükleri sınıflara göre meslek liselerini tercih etmelerinde etkili olan faktörlere ilişkin ölçek değerleri

Faktörler	9.Sınıf		10.Sınıf		11.Sınıf		12.Sınıf	
	Sıra No	Ölçek Değeri	Sıra No	Ölçek Değeri	Sıra No	Ölçek Değeri	Sıra No	Ölçek Değeri
Meslek sahibi olabilmek	1	0	1	0	1	0	2	0,026
Kısa sürede iş bulmak	2	0,25	2	0,13	2	0,07	1	0
MYO'ya sınavsız geçebilmek	3	0,453	3	0,394	3	0,381	4	0,886
Akademik başarısızlık	4	0,98	4	0,58	4	0,64	3	0,87
Kültür derslerinin az olması	5	1,125	5	0,847	5	0,968	6	0,8897
Okulun eve yakın olması	6	1,2249	6	0,9765	6	1,1419	5	1,06

Çizelge 5'e göre 9., 10. ve 11 sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin meslek liselerini tercih öncelikleri meslek sahibi olmaktır. 12. sınıfta öğrenim gören öğrencilerde ise tercih önceliği kısa sürede iş bulmaktır. Akademik başarısızlık 9., 10. ve 11. sınıflar için dördüncü sırada iken 12. sınıflar için üçüncü sırada yer almaktadır. Kültür derslerinin az olması 12. sınıflar için son sırada yer alırken diğer sınıflar için beşinci tercih nedenidir.

6. İkili karşılaştırmalara dayalı ölçekleme yöntemi ile ailelerin gelir düzeylerine göre elde edilen ölçek değerleri

Araştırmaya katılan öğrencilerin aile gelir düzeyleri 0-780 TL, 781-1560 TL, 1561 ve üzeri olmak üzere 3 kategoriye ayrılmıştır. Bu sınıflandırma ülkemizde 2012 yılı asgari ücret miktarının 780 TL olması baz alınarak yapılmıştır. 0-780 TL aralığında gelir düzeyine sahip 142, 781-1560 TL aralığında gelir düzeyine sahip 567, 1561 ve üzeri aralığında gelir düzeyine sahip 270 öğrenci ailesi bulunmaktadır. Öğrenci ailelerinin gelir düzeylerine göre meslek liselerini tercih etmelerinde etkili olan faktörlere ilişkin ölçek değerleri ve sıra numaraları Çizelge 6'da görülmektedir.

Çizelge 6. Öğrenci ailelerinin gelir düzeylerine göre meslek liselerini tercih etmelerinde etkili olan faktörlere ilişkin ölçek değerleri

Faktörler	0-780 TL		781-1560 TL		1561TL ve üzeri	
	Sıra No	Ölçek Değeri	Sıra No	Ölçek Değeri	Sıra No	Ölçek Değeri
Meslek sahibi olabilmek	1	0	1	0	1	0
Kısa sürede iş bulmak	2	0,25	2	0,09	2	0,18
MYO'ya sınavsız geçebilmek	3	0,335	3	0,517	3	0,373
Akademik başarısızlık	4	0,83	4	0,75	4	0,68
Kültür derslerinin az olması	5	0,908	5	1,027	5	0,939
Okulun eve yakın olması	6	1,0706	6	1,1016	6	1,06

Çizelge 6'ya göre üç farklı gelir düzeyine de mensup aile çocuklarının meslek liselerini tercih etmelerinde etkili olan faktörlerin başında meslek sahibi olabilmek, kısa sürede iş bulmak ve meslek yüksekokullarına sınavsız geçebilmek gelmektedir. Bu faktörleri sırasıyla,

akademik başarısızlık ve kültür derslerinin az olması izlemektedir. Okulun eve yakın olması ise tercihler arasında son sırada yer almaktadır.

7. İkili karşılaştırmalara dayalı ölçekleme yöntemi ile anne ve babanın birlikteliğine göre elde edilen ölçek değerleri

Araştırmaya katılan öğrencilerden 862'sinin anne ve babaları birlikte yaşarken, 117'sinin

anne ve babası ise ayrı yaşamaktadır. Öğrencilerin anne ve babalarının birlikteliğine göre elde edilen ölçek değerleri Çizelge 7'de görülmektedir.

Çizelge 7. Öğrenci anne ve babalarının birlikte yaşayıp yaşamamasına göre meslek liselerini tercih etmelerinde etkili olan faktörlere ilişkin ölçek değerleri

Faktörler	Anne-Baba Birlikte		Anne-Baba Ayrı	
	Sıra	Ölçek	Sıra	Ölçek
	No	Değeri	No	Değeri
Meslek sahibi olabilmek	1	0	1	0
Kısa sürede iş bulmak	2	0,14	2	0,08
MYO'ya sınavsız geçebilmek	3	0,466	3	0,32
Akademik başarısızlık	4	0,74	4	0,74
Kültür derslerinin az olması	5	1,001	5	0,842
Okulun eve yakın olması	6	1,0692	6	1,2153

Çizelge 7'ye göre hem anne-babası birlikte yaşayan hem de ayrı olan öğrencilerin meslek liselerini tercih etmelerinde etkili olan faktörlerin başında meslek sahibi olabilmek, kısa sürede iş bulmak ve meslek yüksekokullarına sınavsız geçebilmek gelmektedir. Bu faktörleri sırasıyla, akademik başarısızlık ve kültür derslerinin az olması izlemektedir. Okulun eve yakın olması ise tercihler arasında son sırada yer almaktadır.

8. İkili karşılaştırmalara dayalı ölçekleme yöntemi ile anne ve babanın eğitim düzeyine göre elde edilen ölçek değerleri

Araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyine bakıldığında 14'ünün hiçbir tahsili olmadığı, 438'inin ilkokul, 226'sının ortaokul, 237'sinin lise, 64'ünün ise üniversite mezunu oldukları görülmüştür. Babalarının eğitim düzeyine bakıldığında 2'sinin hiçbir tahsili olmadığı, 239'unun ilkokul, 269'unun ortaokul, 319'unun lise, 150'sinin ise üniversite mezunu oldukları görülmüştür. Annelerinin eğitim düzeyi babalarının eğitim düzeyinin üzerinde bulunan (A>B) 98 öğrenci, baba eğitim düzeyi anne eğitim düzeyinin üzerinde olan (B>A) 881 öğrenci bulunmaktadır. Anne-baba eğitim düzeylerinin

üstünlük derecesine göre elde edilen ölçek değerleri Çizelge 8'de görülmektedir.

Çizelge 8. Öğrenci anne ve babalarının eğitim düzeylerine göre meslek liselerini tercih etmelerinde etkili olan faktörlere ilişkin ölçek değerleri

Faktörler	A>B		B>A	
	Sıra No	Ölçek Değeri	Sıra No	Ölçek Değeri
Meslek sahibi olabilmek	1	0	1	0
Kısa sürede iş bulmak	3	0,32	2	0,14
MYO'ya sınavsız geçebilmek	2	0,278	3	0,437
Akademik başarısızlık	4	1,02	4	0,72
Kültür derslerinin az olması	6	1,096	5	0,973
Okulun eve yakın olması	5	1,0949	6	1,0711

Çizelge 8'e göre baba eğitim düzeyi anne eğitim düzeyinin üzerinde bulunan öğrencilerin meslek liselerini tercih etme nedenleri öncelik sırası meslek sahibi olmak, kısa sürede iş bulmak, MYO'ya sınavsız geçebilmek, akademik başarısızlık, kültür derslerinin az olması ve okulun eve yakın olması şeklindedir. Anne eğitim düzeyi baba eğitim düzeyinin üzerinde bulunan öğrencilerin meslek liselerini tercih etme nedenleri öncelik sırası meslek sahibi olmak, MYO'ya sınavsız geçebilmek, kısa sürede iş bulmak, akademik başarısızlık, okulun eve yakın olması ve kültür derslerinin az olması şeklindedir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu araştırma meslek liselerinde öğrenim gören öğrencilerin meslek liselerini tercih

etmelerinde etkili olduğu düşünülen faktörlerin ikili karşılaştırmalar yöntemiyle ölçeklenmesini konu edinmektedir. Meslek liselerini tercihte etkili olduğu düşünülen faktörlerin, "meslek lisesi türü, cinsiyet, program türü, sınıf, aile gelir durumu, anne-babanın birlikte/ayrı yaşaması, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi" değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır.

Araştırma sonunda sekiz değişkene ait yirmi altı grup için elde edilen ölçek değerlerine bakıldığında, 18 grupta "Meslek sahibi olmak" faktörü meslek liselerini tercihte birinci sırada yer almıştır. Bu bulgu MEB tarafından yayınlanan (2008) "Endüstri Meslek Lisesi ve Teknik Lise Öğrencilerinin ÖSS Başarısındaki Düşüş Nedenleri" çalışması ile tutarlılık göstermektedir. Bu çalışmada öğrencilerin okul ve bölüm tercihlerinin en önemli

sebepleri sıralamasında birinci sırada %58,1 ile "Meslek sahibi olmak" yer almıştır. Yine MEB tarafından yayınlanan "Meslek Liselerinde İstihdam Özelliğini Kaybetmiş Bölümlerin Değerlendirilmesi Araştırması" (2006) isimli çalışmada mezunların bölümlerini tercih nedenleri arasında "meslek sahibi olmak" %78.3 ile birinci sırada yer almıştır. Yücel ve Kılıç'ın (2009) "Meslek Lisesi Öğrencilerinin Okullarına İlişkin Görüşleri ve Mühendislik Tercihleri" isimli çalışmalarında öğrencilerin okullarında en beğendikleri özelliğin bir meslek öğrenmek (%50,66) olduğu ifade edilmiştir. Gökşen, Yüksek ve diğerleri (2011) "Kız Teknik ve Meslek Liseleri Kapsamlı Değerlendirme Notu" isimli çalışmalarında Kız Teknik ve Meslek Liselerinde öğrenim gören öğrencilerin meslek liselerini tercih nedenlerinin çoğunlukla meslek edinmek olduğunu açıklamaktadırlar.

Meslek liselerini tercihte "Kısa sürede iş bulmak" ölçek değeri elde edilen 20 alt grubun 16'sında ikinci öncelik sırasını almaktadır. Bu bulgu MEB'in (2008) araştırması ile tutarlılık göstermektedir. Bu çalışmada öğrencilerin ikinci sırada (%23,3) mesleki ortaöğretim mezunu olarak daha kolay iş bulacaklarını düşünmeleri yer almaktadır. Yine MEB'in (2006) araştırmasında kısa sürede iş bulmak % 35.8 ile ikinci sırada yer almıştır. Akkaya (2006) "Endüstri Meslek Liselerine Öğrenci Yönelimi ve Eğitim Sürecine İlişkin Öğrenci Görüşleri" isimli çalışmasında EML öğrencilerinin bölümlerini tercih etmelerindeki etkenlerin

ikinci sırasında mesleklerinin güncel olması ve kolay iş bulabilme olduğu belirtilmiştir. Yücel ve Kılıç (2009) çalışmalarında ikinci sırada üniversiteyi kazanmak (%70,07) üçüncü sırada ise edindiği mesleki tecrübe ile iş hayatında çalışmaya başlamak isteyen öğrenciler (%10,04) gelmektedir. Bu çalışmada "kolay iş bulmak" faktörünün üçüncü sırada yer almasının araştırmanın çalışma grubunun özelliklerinden kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Meslek liselerini tercihte "meslek yüksekokullarına sınavsız geçebilmek" ölçek değeri elde edilen 20 alt grubun 19'unda üçüncü öncelik sırasını almaktadır. Araştırma kapsamında sadece annelerinin eğitim düzeyi babalarının eğitim düzeyinin üzerinde bulunan öğrencilerin ikinci önceliğinin kolay iş bulmak değil, meslek yüksekokullarına sınavsız geçebilmek olduğu görülmüştür.

Ölçek değeri elde edilen 20 alt grubun 18'inde "akademik başarısızlık" dördüncü öncelik sırasını almaktadır. Öğrenciler meslek liselerine yönelirken öncelikleri bir meslek sahibi olabilmek, kısa sürede iş bulabilmek ve MYO'ya sınavsız geçiş olmaktadır. Bu etkenlerin ardından SBS puanları diğer okul türleri için yeterli olmadığından meslek liselerine yöneldikleri tespit edilmiştir. Elde edilen ölçek değerlerine göre beşinci sırada meslek liselerinde kültür derslerinin az olması görülmektedir. Programı gereği meslek liseleri öğrencileri "fizik, matematik, kimya, biyoloji,

geometri" gibi dersleri daha az görmekte, meslek dersleri ise yoğunluk kazanmaktadır. Meslek liselerini tercihte "kültür derslerinin az olması" etkeninin, "akademik başarısızlık" etkeninin hemen ardında yer alması tutarlı bir durum olarak görülmektedir. Diğer bir ifade ile SBS'de başarısız olan öğrenciler, matematik ve fen grubu derslerinde başarısız olduklarından meslek liselerine yönelmişlerdir. Son sırada ise okulun eve yakın olması gelmektedir. Bu faktör 20 alt grubun 4'ünde beşinci sırada yer almaktadır. Bu bulgu %20'lik bir grubun evine yakın bir meslek lisesine yöneldiğini, geri kalan öğrenciler için bunun bir önem arz etmediğini göstermektedir.

Bulgular öğrencilerin meslek lisesini tercih etmelerinde etkili olan faktörlerin okul türlerine göre farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. Meslek sahibi olabilmek EML, OTML ve KML'de birinci tercih sebebi iken, TML'de ise ikinci tercih nedeni olmuştur. Bu durum TML'de öğrenim gören öğrencilerin meslek sahibi olmaktan ziyade kısa sürede iş bulmayı düşündükleri için tercihte buldukları; EML, OTML ve KML'de öğrenim gören öğrenciler için ise önceliğin meslek sahibi olmaktan geçtiği şeklinde yorumlanabilir. Akademik başarısızlık diğer bir ifade ile orta öğretim seviye belirleme sınavından düşük puan alınması TML, EML ve KML'de dördüncü tercih nedeni olurken OTML'de beşinci sırada yer almaktadır. Kültür derslerinin meslek derslerine göre daha az olması OTML'de dördüncü sırada TML ve

KML'de beşinci sırada, EML'de ise altıncı sırada yer almaktadır.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri program türüne göre meslek lisesini tercih etmelerinde etkili olan faktörler farklılık göstermektedir. Meslek sahibi olabilmek AML öğrencileri için birinci öncelik sırasında görülürken ATL öğrencileri için ise ikinci sıradadır. AML ve ATL program türlerine öğrenciler SBS puanları ile yerleşmektedir. ATL program türündeki öğrenciler 12.sınıfta İşletmelerde Beceri Eğitimi (staj) almazken, AML öğrencileri son sınıfta üç gün işletmeye devam edip iki gün ise okula gelmektedir. AML öğrencileri bir işletmede çalışıp asgari ücretin 1/3'ü kadar ücret almaktadır. Bu nedenle kısa sürede iş bulmak seçeneğinin bu öğrenciler için ikinci öncelik, ATL öğrencileri için ise birinci öncelik olmasına neden olabileceği düşünülmektedir.

Bulgular, öğrencilerin meslek lisesini tercih etme nedenlerinin cinsiyete ve ailelerin gelir düzeylerine göre farklılaşmadığını ortaya koymaktadır. Bu etkenler öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflara göre incelendiğinde 9., 10. ve 11 sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin meslek liselerini tercih önceliklerinin değişmediğini, sadece 12. sınıf öğrencilerinde önceliklerin değiştiğini göstermiştir. Bu sınıftaki öğrencilerin tercih önceliği kısa sürede iş bulmak diğer sınıflarda ise meslek sahibi olmaktır. Akademik başarısızlık 9., 10. ve 11. sınıflar için dördüncü sırada iken 12. sınıflar için üçüncü sırada yer almaktadır. Kültür

derslerinin az olması 12. sınıflar için en son sırada yer alırken diğer sınıflar için beşinci tercih nedenidir. Okulun eve yakın olması 12.sınıflar için diğer sınıflara göre daha öncelikli bir tercih nedenidir.

Bulgulara göre babalarının eğitim düzeyi annelerinin eğitim düzeyinin üzerinde bulunan öğrencilerin meslek liselerini tercih etme nedenleri meslek sahibi olmak, kısa sürede iş bulmak, MYO'ya sınavsız geçebilmek, akademik başarısızlık, kültür derslerinin az olması ve okulun eve yakın olması şeklindedir. Anne eğitim düzeyi baba eğitim düzeyinin üzerinde bulunan öğrencilerin meslek liselerini tercih etme nedenleri sırası ile meslek sahibi olmak, MYO'ya sınavsız geçebilmek, kısa sürede iş bulmak, akademik başarısızlık, okulun eve yakın olması ve kültür derslerinin az olması şeklindedir. Her iki bağımsız değişken için birinci öncelik meslek sahibi olmaktır. Ancak anne eğitim düzeyi baba eğitim düzeyinin üzerinde bulunan öğrencilerin ikinci önceliği kolay iş bulmak değil, meslek yüksekokullarına sınavsız devam edebilmektir. Araştırma kapsamında sekiz alt probleme ilişkin yirmi alt grupta inceleme yapılmış ve sadece bu durum için MYO'ya sınavsız devam edebilmek meslek liselerini

tercih etme nedenleri arasında ikinci öncelik sırasını almıştır. Anne eğitim düzeyi baba eğitim düzeyinden yüksek olan ailelerde yetişen gençler yükseköğrenime devamı iş bulmaktan daha öncelikli görmüşlerdir. Aynı zamanda bu gençler için okulun eve yakın olması, kültür derslerinin az olmasından daha öncelikli bir tercih nedenidir.

Sonuç olarak meslek liselerini tercih etmede meslek sahibi olmak ve kısa sürede iş bulmak faktörlerinin ilk iki sırada yer alması öğrencilerin bu okulları bilinçli bir şekilde tercih ettikleri şeklinde yorumlanabilir. Bu araştırma meslek liselerinde öğrenim gören öğrencilerin meslek liselerini tercih etmelerinde etkili olduğu düşünülen faktörlerin ikili karşılaştırmalar yöntemiyle ölçeklenmesine dayanmaktadır. Diğer ölçekleme yöntemlerinin kullanılarak benzer çalışmaların yapılması, elde edilen sonuçların karşılaştırılması önerilmektedir. Ayrıca çalışma kapsamına alınan bağımsız değişkenlerin, örneklem büyüklüklerinin, okul türlerinin, coğrafi bölgelerin değiştirilmesi suretiyle farklı araştırmalar yürütülebilir.

KAYNAKLAR

Akkaya, Ebru. (2006). *Endüstri Meslek Liselerine Öğrenci Yönelimi ve Eğitim Sürecine İlişkin Öğrenci Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Alkan, C., Doğan, H., Sezgin, İ. (1991). *Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.

Andrich, D. (1978). Relationships Between The Thurstone and Rasch Approaches to Item Scaling. *Applied Psychological Measurement*, 2(3), 449-460.

Anıl, D., Güler, N. (2006). İkili Karşılaştırma Yöntemiyle Ölçekleme Çalışmasına Bir Örnek. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 30-36.

Bal, Ö. (2011). Seviye Belirleme Sınavı (SBS) Başarısında Etkili Olduğu Düşünülen Faktörlerin Sıralama Yargıları Kanunıyla Ölçeklenmesi. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 2(2), 200-209.

Doğan, H. (1975). *Mesleki ve teknik eğitimin endüstri ile ilişkileri*. Ankara: MEB. Mesleki ve Teknik Öğretim Kitapları Etüd ve Programlama Dairesi Yayınları.

Eşme, İ. (2007), "Mesleki ve Teknik Eğitimin Bugünkü Durumu ve Sorunlar", *T.C. YÖK Uluslararası Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansı*, Ankara.

Güler, N., Anıl, D. (2009). Scaling Through Pair-Wise Comparison Method In Required Characteristics Of Students Applying For Post Graduate Programs. *International Journal of Human Sciences [Online]*. 6:1. Available: <http://www.insanbilimleri.com/en>

Kalkan, Ö.K. (2014). Mesleki Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 117-128.

Kara, Y., Gelbal, S. (2013). İlköğretim Öğrencilerinin Başarılarını Etkileyen Özelliklerin Tam Sıralama Halinde İkili Karşılaştırmalar Yöntemiyle Ölçeklenmesi. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, Yaz 2013, 4(1), 33-51

Lawless, H.T. (2013). *Quantitative Sensory Analysis: Psychophysics, Models and Intelligent Design*. John Wiley & Sons, UK.

MEB. (2012). *Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim*. MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı, Ankara: MEB yayınları.

MEB. (2008). *Endüstri Meslek Lisesi ve Teknik Lise Öğrencilerinin ÖSS Başarısındaki Düşüş Nedenleri*. Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi (EARGED), Ankara: MEB yayınları.

MEB. (2006). *Meslek Liselerinde İstihdam Özelliğini Kaybetmiş Bölümlerin Değerlendirilmesi Araştırması*. Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi (EARGED), Ankara: MEB yayınları.

METEGM, Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü Tarihçesi. Erişim: 27 Aralık 2013, http://mtegm.meb.gov.tr/www/tarihcemiz/ic_erik/20

Öçal, H. (2008). Mesleki Eğitim ve Mesleki Yönlendirme, Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 99, 12-19.

Öğretmen, T. (2008). Alan Tercih Envanteri: Ölçeklenmesi, Geçerliği ve Güvenirliği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3), 507-522.

Özer, Y., Acar, M. (2011). Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri Üzerine İkili Karşılaştırma Yöntemiyle Bir Ölçekleme Çalışması. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 03(40), 89-101.

Tavşancıl, E. (2010). *Tutumların ölçülmesi ve spss ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayın.

Thurstone, L.L. (1994). A Law of Comparative Judgment. *Psychological Review*. 101 (2), 266-270.

Turgut, M. F., Baykul, Y. (1992-1). *Ölçekleme teknikleri*. Ankara: ÖSS yayınları.

Yücel, E., Kılıç, A. (2011). Meslek Lisesi Öğrencilerinin Okullarına İlişkin Görüşleri ve Mühendislik Tercihleri. *Yönetim ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2, 215-219.

Gökşen, F., Yüksek, D., Alınacı, A., Zenginobuz, Ü. (2011). *Merkezi Kız Teknik ve Meslek Liseleri Kapsamlı Değerlendirme Notu*. İstanbul: KOÇ Üniversitesi Sosyal Politika Merkezi.